

PM

2017:05

Brexit och universitetet

– en svensk möjlighet för samarbete

Rapporten ger en bild av hur brittiska universitet och högskolor ser på, och förbereder sig för, Brexit. Studiens syfte är att orientera svenska beslutsfattare och aktörer om vad som händer i Storbritannien, samt ge en indikation om vilka möjligheter och risker utträdet för med sig för svenska lärosäten.

Dnr: 2016/222

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Telefon: 010 447 44 00
Fax: 010 447 44 01
E-post: info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se

För ytterligare information kontakta: Carl Jeding
Telefon: +46 10-447 44 78
E-post: carl.jeding@tillvaxtanalys.se

Förord

Inom ramen för Tillväxtanalys omvärldsanalys har risker och möjligheter för brittiska universitet studerats till följd av det brittiska utträdet ur EU. Rapporten ger en bild av hur brittiska universitet och högskolor ser på, och förbereder sig för, Brexit. Studiens syfte är att orientera svenska beslutsfattare och aktörer om vad som händer i Storbritannien, samt ge en indikation om vilka möjligheter och risker utträdet för med sig för svenska lärosäten. Rapporten är skriven av Sophia Tannergård och Carl Jeding, analytiker vid Tillväxtanalys.

Stockholm, januari 2017

Enrico Deiacco
Avdelningschef, Innovation och globala mötesplatser
Tillväxtanalys

Innehåll

Sammanfattning	7
Summary	8
1 Inledning	9
1.1 Samarbetsmodeller för forskning och högre utbildning	10
1.2 Brexit	12
2 Brittiska universitets riskbedömningar, möjligheter och agerande.....	13
2.1 Farhågor och riskbedömningar.....	13
2.2 Universitetens förhoppningar	15
2.3 Strategier.....	16
2.4 Praktiska åtaganden.....	18
3 Sverige och Brexit	20
4 Diskussion.....	22
5 Intervjuer	23

Sammanfattning

Storbritannien röstade under sommaren 2016 för att lämna EU vilket kommer att medföra förändringar för många delar av Sveriges relation med Storbritannien.

Storbritannien är en viktig samarbetspartner för Sverige inom såväl forskning som högre utbildning. Enkelt uttryckt blir svensk forskning och högre utbildning bättre genom samarbete med Storbritannien. Det brittiska utträdet kan försvåra dessa viktiga samarbeten. Det finns flera aspekter av det samarbete som sker idag, men de risker som brittiska aktörer ser som mest pressande är möjlighet till rörlighet för forskare och studenter, nätverk och finansiering av forskning och utbildning.

Osäkerheten om hur relationerna mellan Storbritannien och EU kommer att se ut efter Brexit är mycket stor. Ingen vet egentligen vad resultatet kommer att bli av de förhandlingar som inte ens har inletts. Det är dock tydligt att brittiska universitet ser stora risker, och redan har inlett aktiviteter av olika slag för att hantera dessa risker.

I dagsläget ligger brittiska universitets fokus på att informera nuvarande och potentiella studenter och forskare om att ingenting hittills har ändrats av vare sig visumregler, studieavgifter eller tillgång till finansiering från ramverksprogrammen.

De brittiska universiteten visar också ett ökat intresse för samarbete med universitet och nätverk inom andra EU-medlemsstater. Ofta handlar det om att brittiska universitet är angelägna om att stärka sina länkar till andra enskilda lärosäten och bygga ut existerande forskningssamarbeten till mer strategiska partnerskap som innefattar fler komponenter av samverkan.

Det är viktigt för Sverige att värna samarbetet med Storbritannien. Svenska lärosäten skulle gynnas av att se över sina strategier för samarbete med Storbritannien och ta vara på den möjlighet Brexit utgör genom att på ett strategiskt sätt välkomna de nya samarbetena. Nu är ett bra tillfälle att se över vilka brittiska universitet man skulle vilja stärka ett samarbete med, samt inom vilka områden.

Från den svenska statens sida kan man ge stöd till universiteten i deras ansträngningar för att bygga kontakter genom att värna om mobilitet för både brittiska och svenska forskare och studenter, men också genom att synliggöra det möjlighetsfönster som finns. En annan angelägen uppgift är att verka för att göra samarbete inom forskning och högre utbildning med brittiska lärosäten så enkelt som möjligt även efter det att Storbritannien har lämnat EU.

Summary

In the summer of 2016, the United Kingdom voted in a referendum to leave the European Union. This will lead to changes in many aspects of Sweden's relations with the UK.

The UK is an important partner for Sweden in research as well as in higher education. Simply put, Swedish research and higher education benefit from co-operation with Britain. Brexit risks making this co-operation more difficult. There are several potential threats to existing co-operation, but those regarded as the most pressing by British actors are mobility for researchers and students, networks, and financing of research and higher education.

There is much uncertainty about relations between the United Kingdom and the EU after Brexit. No one really knows what will be the outcome of the negotiations that have not even started. It is clear, though, that British universities see great risks and have already initiated different types of activities to manage these.

Currently, British universities are focused on informing present and potential students and research staff that so far nothing has changed in either the visa rules, tuition fees, or access to research financing through European programmes.

British universities also show an increased interest in co-operating with universities and networks in other EU member states. In many cases they are keen to strengthen their links to other individual universities, and to develop existing research collaborations into more strategic partnerships that also encompass other forms of co-operation.

It is important that we in Sweden ensure our continued co-operation with Britain. Swedish universities would benefit from reviewing their strategies for this co-operation and the opportunities that are presented by Brexit by strategically welcoming new and expanded forms of collaboration. Now is a good time for reviewing which British universities they want to collaborate with and within which areas.

The Swedish Government and authorities can support Swedish universities in their contact building through safeguarding the mobility of British and Swedish researchers and students, and also through recognising the window of opportunity that is now open. Another important task is to strive for conditions that make co-operation in research and higher education as simple as possible, both now and after the United Kingdom has left the EU.

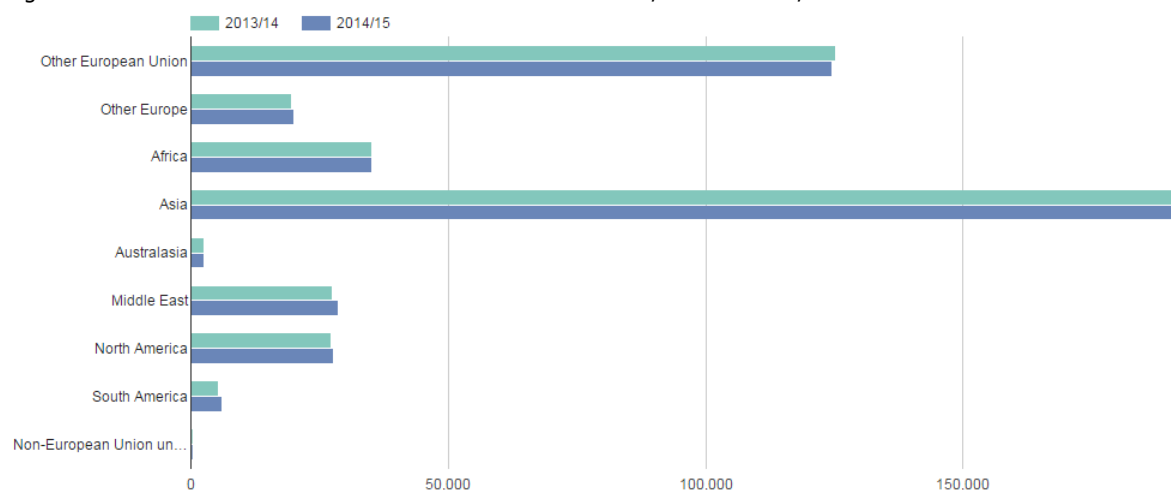
1 Inledning

Storbritannien röstade för att lämna EU under sommaren 2016 men utträdesförhandlingarna kommer inte påbörjas förrän premiärminister Theresa May enligt planerna åberopar artikel 50 i mars 2017. Trots det har resultatet av folkomröstningen redan fått konsekvenser för brittiska universitet. Diskussionen kring hur relationen till EU och resten av världen ska se ut är levande bland de brittiska universiteterna och forskarna.

Storbritannien är en viktig samarbetspartner för Sverige inom såväl forskning som högre utbildning, och det brittiska utträdet kommer att få konsekvenser för dessa samarbeten. Det är av stort intresse för svenska aktörer att veta hur brittiska universitet reagerar och vad de förväntar sig av utträdet. Tillväxtanalys har därför studerat frågan om hur brittiska universitet agerar för att bibehålla och utveckla utbildnings- och forskningssamarbeten till andra EU-medlemsstater. Det bredare syftet med studien är att ge svenska beslutsfattare och universitet en översikt av vad som händer i Storbritannien och ge en indikation på vilka möjligheter och risker utträdet för med sig för svenska universitet.

Brittiska universitet är högt rankade och brittisk forskning är bland den mest citerade internationellt, vilket delvis kan kopplas samman med att det finns ett stort utbyte mellan Storbritannien och resten av världen vad gäller såväl sampubliceringar som forskningssamarbeten och studentmobilitet.¹ Utländska studenter är en viktig inkomstkälla för många brittiska universitet, och näst flest av dessa kommer från andra EU-länder. Flest kommer från Asien (se Figur 1). EU-studenter utgör runt fem procent av det totala antalet studenter i Storbritannien, och något mer på masternivå. Dessa internationella studenter bidrar inte bara med att stärka universitetens nätverk på sikt, de utgör även ett viktigt studentunderlag i bland annat STEM-ämnen som gör att de brittiska universiteterna kan hålla uppe sin höga kvalitet.² EU-studenter betalar visserligen lägre avgifter än andra internationella studenter men bidrar ändå till att finansiera den högre utbildningen i Storbritannien.

Figur 1 Hemvist för icke-brittiska studenter i Storbritannien 2013/14 samt 2014/15

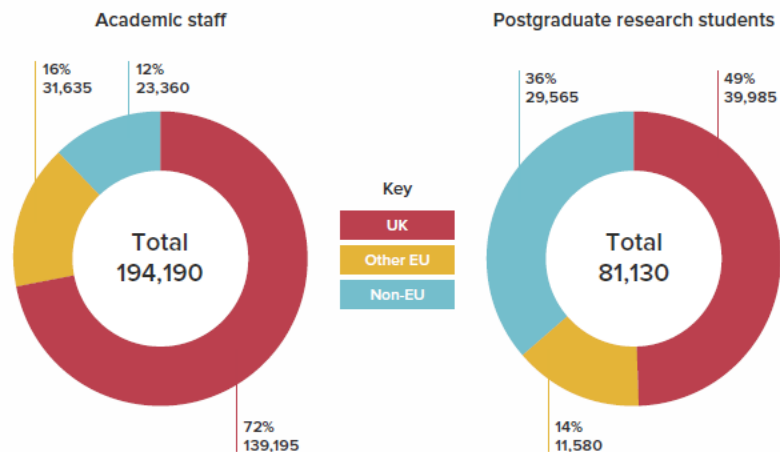
Källa: <https://www.hesa.ac.uk/data-and-analysis/students>

¹ <http://www.hefce.ac.uk/analysis/HEinEngland/research/>

² Intervju Joanna Burton, Policyforskare, Russell Group 2016-12-07

Internationellt samarbete och mobilitet är viktigt för brittisk forskning. Över hälften av Storbritanniens forsknings-output är ett resultat av internationellt samarbete och dessa samarbeten ökar över tid.³ Av de artiklar som är internationellt sampublicerade har hälften minst en skribent från ett annat EU-land. Dessutom kommer runt 15 procent av den akademiska personalen från EU och upp till 20 procent vid högt rankade universitet.

Figur 2 Internationell personal i Storbritannien 2016

Källa: <https://royalsociety.org/topics-policy/publications/2016/joint-academy-factsheet-on-UK-research-and-innovation/>

Brittiska universitet får runt 16 procent av sin finansiering från EU och mellan 2007 och 2013 bidrog EU med 8,8 miljarder Euro i brittisk forskningsutveckling och innovation.⁴ Under det sjunde ramverksprogrammet gick 71 procent av den finansieringen till brittiska universitet och åtta procent till olika forskningsorganisationer.⁵ Bara de brittiska Russell Group-universiteten tog emot hela 17 procent av Europeiska forskningsrådets forskningsmedel mellan 2007–2015, vilket är en större andel än vad såväl Tyskland som Frankrike fick. Totalt fick Storbritannien 32 procent av dessa medel.⁶

1.1 Samarbetsmodeller för forskning och högre utbildning

Det är i dagsläget osäkert hur samarbetet mellan Storbritannien och övriga EU kommer se ut efter utträdet. För att visa på hur olika samarbeten inom forskning och högre utbildning kan se ut är det dock intressant att påminna om Norges och Schweiz avtal för samarbete med EU.

Vad gäller forskning så finns det tretton associerade länder till EU, vilket innebär att de bidrar till ramverksprogrammen proportionellt mot sin BNP. I och med detta får forskare delta i Horizon 2020-projekt på samma villkor som EU-stater. De olika associerade länderna har olika avtal, så de deltar inte på samma sätt i ramverksprogrammen.

³ <https://www.gov.uk/government/publications/performance-of-the-uk-research-base-international-comparison-2013>

⁴ <https://royalsociety.org/topics-policy/projects/uk-research-and-european-union/role-of-EU-in-funding-UK-research/uk-and-eu-research-funding/>

⁵ <https://royalsociety.org/topics-policy/publications/2016/joint-academy-factsheet-on-UK-research-and-innovation/>

⁶ Intervju Joanna Burton, Russell Group 2016-12-07. Russell Group är en samarbetsorganisation för 24 av de mest framstående och forskningsintensiva brittiska universiteten, se: <http://russellgroup.ac.uk/about/our-universities/>

Det största samarbetet för studentmobilitet är Erasmus+ där alla EU:s 28 medlemsländer, liksom EES-länderna Norge, Island och Lichtenstein samt EU-kandidatländerna Make-donien och Turkiet deltar. De tre ESS-länderna har avtal som innebär att de – mot en avgift – får delta fullt ut både i Erasmus+ och i den fria rörligheten för personer inom EU i övrigt. Turkiet har ett avtal som innebär att man som kandidatland är med i just Erasmus+, men däremot kan turkiska medborgare inte flytta fritt för att arbeta i andra EU-länder.⁷

Det norska samarbetet för forskning och universitetssamarbete

Norge är ett officiellt associerat land, vilket innebär att de deltar i ramverksprogram under samma förutsättningar som medlemsstater. Norge har dock begränsade möjligheter att påverka utformningen den europeiska forskningsfinansieringen.⁸

För att delta fullt ut i det utökade studentmobilitetsprogrammet Erasmus+ krävs att landet dels sätter upp en nationell myndighet för Erasmus+ men också att de bidrar finansiellt till programmet. Norge deltar fullt ut (de är ett så kallat programland) i Erasmus+ vilket ger medborgare från de deltagande länderna möjlighet att studera, skaffa sig arbetslivserfarenhet eller volontärarbeta.⁹

Det schweiziska samarbetet för forskning och universitetssamarbete

Schweiz relationer med EU är komplicerad och styrs av mer än 120 olika överenskommelser som alla länkas till en så kallad giljotinklausul som innebär att om en överenskommelse bryts så ogiltigförklaras alla.¹⁰

Schweiz är delvis associerat till det europeiska ramverksprogrammet (fram till och med 2016). Forskare baserade i Schweiz kan få tillgång till runt 30 procent av Horizon 2020-finansieringen på samma villkor som EU-medlemsstater.¹¹ Ett fortsatt deltagande är avhängigt av Schweiz ratificering av fri rörelse av människor.¹² 2014 höll Schweiz en folkomröstning om immigration, där kvoter och tillstånd för migranter (även från EU) röstades igenom. Detta bröt mot en tidigare överenskommelse mellan EU och Schweiz från när Schweiz antogs som ett fullvärdigt associerat land i Horizon 2020. Efter långdragna förhandlingar har schweiziska forskare nu tillgång till delar av finansieringen men har även förlorat tillgång till en rad mobilitetsprogram som studenter och forskare anser viktiga för unga akademiker.¹³ Schweiz är inte med i Erasmus+, men deltar som ett så kallat partnerland (en term som innefattar alla länder som inte är programländer).¹⁴

I det tillfälliga avtal som träffats mellan Schweiz och EU förutsätts att Schweiz ska övergå till att bli en fullvärdig medlem av Horizon 2020 från och med 2017 om Schweiz ratificerar det så kallade Kroatien-protokollet, som utsträcker samma fria rörlighet för personer som för övriga EU-medlemsstater till Kroatien. Den 16 december 2016 ratificerade

⁷ <https://www.uhr.se/om-uhr/nyheter/2016/brexit-kan-paverka-svenska-mojligheter-till-studier-i-storbritannien/>

⁸ <https://royalsociety.org/topics-policy/projects/uk-research-and-european-union/role-of-EU-in-funding-UK-research/which-countries-can-access-eu-research-funding/>

⁹ http://ec.europa.eu/education/opportunities/higher-education/doc/students-questions-answers_en.pdf

¹⁰ http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/en/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.5.3.html

¹¹ http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/h2020-hi-swiss-part_en.pdf

¹² http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-3185_en.htm

¹³ <https://www.theguardian.com/politics/2015/nov/11/whatever-you-do-dont-become-switzerland-swiss-academics-tell-uk>

¹⁴ http://ec.europa.eu/education/opportunities/higher-education/doc/students-questions-answers_en.pdf

Schweiz federala råd Kroatien-protokollet. Därmed antas Schweiz bli en fullvärdig medlem i Horizon 2020 från och med 2017.¹⁵

1.2 Brexit

I början av oktober informerade den konservativa regeringen¹⁶ om att de planerar att återropa artikel 50, och rent formellt starta utträdet ut EU, senast i mars 2017.¹⁷ Det är fortfarande långt ifrån klart hur den slutliga överenskommelsen kommer se ut, och hur det kommer påverka universitet och forskningsorganisationer. Brexitomröstningen innebär hitintills inga förändringar för studenter, personal eller forskare i Storbritannien.¹⁸ Det framtida utträdet leder trots detta till en rad osäkerheter för universitet och forskningsinstitut gällande immigrationsfrågor, studieavgifter och forskningsfinansiering.

Redan i augusti bekräftade det brittiska finansdepartementet att de garanterar bud som gjorts till EU:s forskningsfinansiering, inklusive Horizon 2020, så länge Storbritannien fortfarande är medlem i EU, även om projekten fortsätter efter landet har lämnat unionen. Dessutom ska ESIF-projekt¹⁹ som signerats innan hösten finansieras fullt ut av brittiska staten även om projektet fortsätter bortom det brittiska medlemskapet i EU.²⁰

Studieavgifterna för studenter har hitintills inte heller påverkats av utträdet och kommer heller inte göra det för studenter som börjar sin utbildning läsåret 2017/18²¹ Ministern för universitet och vetenskap, Jo Johnson uttalade den 27 juni särskilt att immigrationsstatusen för EU-studenter som börjar studera läsåret 2016/2017 inte kommer att påverkas. Hur immigrationsreglerna blir efter Brexitförhandlingarna är dock fortfarande en källa för oro bland studenter och forskare. Under det konservativa partiets partistämma den sjätte oktober talade inrikesminister Amber Rudd om att hon vill begränsa arbetskraftsvandringen så att brittiska arbetsgivare främst anställer briter, samtidigt som hon menade att det bör bli svårare för exempelvis doktorander att ta med sig partners in i landet. Därtill gjordes ett uttalande om att studenter och forskare från utlandet och till universitet som inte tillhör den prestigefyllda Russell Group-skaran också bör minska. Detta för att uppnå ett mål om att få ner nettoinvandringen från dagens cirka 350 000 till under 100 000.²²

¹⁵ <https://www.euresearch.ch/de/european-programmes/horizon-2020/swiss-participation-in-horizon-2020/>

¹⁶ Brittiska departement kan inte uttala sig till andra europeiska länder i frågor som rör förhandlingar om utträdet varför inga intervjuer har genomförts med regerings- eller departementsrepresentanter.

¹⁷ <https://www.ft.com/content/4fb95fc6-b6ff-11e6-ba85-95d1533d9a62>

¹⁸ <https://www.gov.uk/government/news/statement-on-higher-education-and-research-following-the-eu-referendum>

¹⁹ European Structural and Investment Funds

²⁰ <https://www.gov.uk/government/news/chancellor-philip-hammond-guarantees-eu-funding-beyond-date-uk-leaves-the-eu>

²¹ <http://www.universitiesuk.ac.uk/policy-and-analysis/brexit/Pages/brexit-faqs.aspx>

²² <https://www.theguardian.com/politics/blog/live/2016/oct/04/conservative-conference-theresa-mays-morning-broadcast-interviews-politics-live>

2 Brittiska universitets riskbedömningar, möjligheter och agerande

2.1 Farhågor och riskbedömningar

Såväl enskilda universitet som medlemsorganisationer och beslutsfattare arbetar med riskbedömningar inför Brexit för att kunna påverka, men också förbereda sig inför de stundande förändringarna. Aktörernas intressen varierar visserligen, men ett genomgående tema är oro för att människors rörlighet ska minska, samtidigt lyfts finansiering, samarbete, reglering och infrastruktur som viktiga.²³ Det här syns bland annat hos medlemsorganisationen Universities UK (UUK) som framhåller fyra policypunkter som är särskilt viktiga för att brittiska universitet ska blomstra efter Brexit. UUK vill att regeringen ska:

- upprätthålla och öka Storbritanniens internationella forskningssamarbeten;
- bidra till att göra landet till en attraktiv destination för talanger (forskare och studenter);
- öka investeringar i grundforskning;
- stödja studenter och akademisk personals tillgång till globala möjligheter.²⁴

Talang och migration

Internationell mobilitet är en central fråga för att universitet ska få tillgång till talanger i form av forskare och annan akademisk personal, men också för studentrekrytering.²⁵ Många rektorer är särskilt oroliga för att förutsättningarna för rekryteringar ska försämrats och med utträdet. Det skulle enligt UUK vara allvarligt eftersom en så stor del av den akademiska personalen kommer från andra länder och för att det skulle försämra möjligheterna att rekrytera de internationellt bästa talangerna. En försämrad möjlighet till mobilitet skulle också kunna ha negativa effekter på de nätverk som finns mellan universitet i Europa och försämrad rörlighet skulle minska universitetens och forskares möjligheter till kunskapsöverföring.²⁶ Om migration till Storbritannien försvåras för europeiska forskare och annan akademisk personal men även deras partners och barn, bedöms detta vara ett hårt slag mot Storbritanniens attraktionskraft.

Det är inte bara för forskningens skull det är viktigt med mobilitet. Studentmobilitetsprogram som Erasmus+ är viktiga för att brittiska studenter ska kunna komma ut till andra länder och förbättra sina karriärsutsikter och för att de vitaliserar de inhemska universitetet. För exempelvis Cardiff är studentmobilitet ett flaggskeppsprojekt där de har ett prioriterat mål att 17 procent av studenterna ska vistas utomlands någon gång under sina studier. De vill öka studentmobiliteten, bland annat eftersom de ser det som ett effektivt sätt att öka anställningsbarheten hos studenter med låginkomstbakgrund, men detta är i hög grad beroende av Erasmus+.²⁷

²³ <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201617/cmselect/cmsctech/502/50202.htm>

²⁴ <http://www.universitiesuk.ac.uk/policy-and-analysis/brexit/Pages/policies-post-exit.aspx>

²⁵ http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201617/cmselect/cmsctech/502/50206.htm#_idTextAnchor017

²⁶ Intervju Nicola Dandridge och Vivianne Stern, Universities UK, 2016-11-21

²⁷ Intervju Nora de Leeuw och Eevi Laukkanenem, Cardiff University 2016-11-23

Utbildning är dessutom en viktig exportsektor för Storbritannien och en del av de inkommande studenter som kommer från EU planerar att genomföra hela sin utbildning i Storbritannien. Dessa studenter kan dels komma att påverkas av nya migrationsregler, men det pågår också en diskussion rörande studieavgifter och lån för dem. I dagsläget betalar EU-studenter samma studieavgifter som brittiska studenter²⁸ och har även tillgång till finansiellt studiestöd, men det kommer troligen ändras efter utträdet. Trots det verkar det inte finnas någon stor oro hos universiteten över att det skulle bli brist på studenter även om utbildningarna skulle bli dyrare eftersom Storbritannien har ett så pass starkt internationellt varumärke, men det skapar definitivt en osäkerhet i universitetens planering.

Samarbete och påverkan

Nära kopplat till talangattraktion och nätverk finns frågan om hur Storbritanniens samarbeten och påverkansförmåga av olika forskningsfrågor i EU kommer att påverkas av utträdet. Flera aktörer vid brittiska universitet uttrycker en oro över att Storbritannien kan mista sin möjlighet att påverka ramverksprogrammets innehåll och former. Storbritannien har tidigare varit en stark röst för att forskningsmedel ska delas ut på basis av excellens och det finns en risk att det ändras framöver om Storbritannien förlorar sitt inflytande.²⁹ Universiteten uttrycker en oro för att de europeiska programmen kommer att bli mindre fokuserade på att belöna excellens och istället låta regionala hänsyn väga tyngre i sina finansieringsbeslut utan brittisk medverkan. Vid ett universitet uttryckte man till och med att det är tveksamt om de kommer vara så intresserade av att vara med i samarbetet om tyngdpunkten kommer att flyttas.

Därtill finns oro över hur brittiska forskares möjligheter att vara med i multinationella projekt kommer påverkas av Brexit. Direkt efter folkomröstningen kom enstaka rapporter om att brittiska forskare ombetts lämna forskningsprojekt eller att de ombetts avstå från att ta en ledande roll inom samarbetena, och även om denna typ av rapporter har slutat komma in skapar det en viss oro bland forskare.

Universiteten är även bekymrade över hur brittiska forskare ska kunna ha fortsatt tillgång till forskningsinfrastruktur i EU och hur man ska skydda de delar som i dagsläget finns i Storbritannien.³⁰ Samtidigt lyfter University of Nottingham fram att mycket av arbetet som sker tillsammans med EU-länder inte går genom EU utan är baserat kring andra samman slutningar, som i exempelvis Cern. Men, samtidigt finansieras mycket av forskningen som pågår på Cern av EU vilket gör förhållandet komplicerat och framtiden svårbedömd.³¹

Enligt det brittiska underhusets undersökning är brittiska aktörer även bekymrade över hur man ska säkerställa att de regleringar som underlättar forskningssamarbete och tillgång till EU-marknaden för exempelvis life-science finns kvar. Samtidigt vill man se över de regleringar som hindrar internationellt samarbete för att dessa ska bli så bra som möjligt.³²

²⁸ Detta skiljer sig dock åt mellan England, Skottland, Wales och Irland. EU-studenter studerar på samma villkor som den nation de studerar i. I exempelvis Skottland betalar de inga studieavgifter eftersom det är gratis för skotska studenter och i England betalar de samma avgifter som engelska studenter.

²⁹ Intervju Dan Hurley, Universities UK, 21/11 2016

³⁰ <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201617/cmselect/cmsctech/502/50202.htm>

³¹ Intervju Peter Stockwell och Richard Mastermann, University of Nottingham, 20161124

³² <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201617/cmselect/cmsctech/502/50202.htm>

Finansiering

Trots att den brittiska regeringen nu gått in och garanterat bud till det nuvarande ramverksprogrammet så finns en oro över hur tillgången till Horizon 2020 och kommande ramverksprogram kommer se ut för brittiska forskare och universitet i framtiden.

Forskningsintensiva universitet är främst bekymrade över ramverksprogrammen, eftersom dessa ger både finansiering och nätverk. Universitet och högskolor i områden som omfattas av EU:s strukturfondsprogram har idag finansiering genom dessa, vilket sannolikt också kommer att påverkas.³³

Även studentmobilitet finansieras till viss del av EU genom Erasmus+, vilket även det skapar en viss osäkerhet för på vilka villkor studenter kommer kunna resa ut efter utträdet.³⁴

2.2 Universitetens förhoppningar

Många brittiska universitet och deras samarbetsorganisationer engagerade sig starkt emot ett EU-utträde inför folkomröstningen. Därefter har man tvingats försöka identifiera möjligheter med den uppkomna situationen. Brexit för med sig en stor dos av osäkerhet, men det kan också föra med sig möjligheter för brittiska universitet. Universities UK lyfter fram att Brexit har fått dem och universiteten att inse att samarbeten kanske inte bara ska ske genom EU utan att de också kan, och bör, ha starka bilaterala avtal med andra universitet och forskningsaktörer inom EU. Det har givetvis funnits sådana avtal hela tiden, men det internationella arbetet har varit väldigt fokuserat på samarbeten utanför EU eftersom det har funnits en viss känsla av att EU löser samarbetsfrågan inom medlemsstaterna.

Eftersom Brexit kan komma att innebära ändringar i migrationsregler för EU-medborgare så kan den diskussionen användas som plattform för att diskutera visumsregler i allmänhet. Universities UK är måna om den fria rörligheten för akademiker såväl inom som utom EU. Diskussionen för migrationsreglerna skulle kunna leda till en bredare diskussion och reformering av visum-regler för akademiker och forskare från EU men också resten av världen.³⁵ I undersökningar har man kunnat visa att allmänheten är mycket positiv till just invandring av studenter och akademisk personal.³⁶

Enskilda universitet ser även möjligheter baserat på sina egna utgångspunkter. Vid Cardiff University ser man exempelvis att universitetet skulle kunna klara sig bättre i konkurrensen om medel från en nationell mobilitetsfond än från Erasmus. Om det skulle finnas en sådan brittisk mobilitetsfond skulle studenterna dessutom få tillgång till utbildningar i hela världen och inte enbart i Europa.³⁷

University of Nottingham lyfter fram att i och med att Storbritannien går ur EU kommer man inte längre kunna lägga över expertkunskap på EU vilket kan skapa en större intern marknad för experter vilket bedöms gynna universitetet.³⁸

³³ Intervju Joanna Burton, Russell Group 2016-12-07

³⁴ Intervju Nora de Leeuw och Eevi Laukkanen, Cardiff University 2016-11-23

³⁵ Intervju Nicola Dandridge och Vivianne Stern, Universities UK, 2016-11-21

³⁶ http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201617/cmselect/cmsstech/502/50206.htm#_idTextAnchor020

³⁷ Intervju Nora de Leeuw och Eevi Laukkanen, Cardiff University, 2016-11-23

³⁸ Intervju Peter Stockwell och Richard Mastermann, University of Nottingham, 2016-11-24

2.3 Strategier

Såväl universitetsorganisationer som enskilda universitet Tillväxtanalys intervjuat anser att det brittiska utträdet har satt samarbeten med europeiska universitet högre upp på prioriteringslistan. Hur man sedan tänker sig att agera på det varierar dock mellan de olika aktörerna.

Campus

Bara ett par månader efter att britterna röstade för ett utträde ur EU kunde tidningen The Guardian rapportera om att en rad universitet planerar för hur de kan säkra tillgången på studenter, personal och forskningsfinansiering från EU. En rad ledande universitet rapporterade överväga att öppna campus i EU-länder för att behålla såväl partnerskap som forskningsfinansiering. Tanken var att dessa campus ska ta emot studenter men att dess främsta syfte skulle vara att säkra tillgången till EU-finansiering. Enligt The Guardian började en del universitet tänka på var de i så fall skulle kunna lägga campus utanför Storbritannien. Tyskland, Finland, Irland, och de baltiska staterna ska då ha kommit upp som förslag.³⁹ Chris Husbands, vice-rector vid Sheffield Hallam University menar att man kan tänka sig att brittiska universitet expanderar lika intensivt i Europa som de gör i exempelvis Kina och Indien.⁴⁰ University of Kent hade ett center i Bryssel i nära 20 år och har också utlandsetableringar i Paris, Aten och Rom. De menar att detta bidrar till att utveckla och fostra olika förbindelser och ger studenterna tillgång till viktiga nätverk.⁴¹ Men det är inte helt enkelt att starta ett campus utomlands. Nottingham University startade ett framgångsrikt campus i Ningbo, Kina, men UCL har stängt sitt australiensiska campus och University of East London stängde sitt campus på Cypern eftersom de hade för få studenter.

Denna typ av diskussioner var levande efter omröstningen, men efter att regeringen gett garantier om bland annat säkrad finansiering för ramverksprogrammen har diskussionerna mojnät.⁴² Inget av de brittiska universitet som Tillväxtanalys har intervjuat har några konkreta planer på att etablera campus inom någon annan EU-medlemsstat. Bland annat Cardiff University diskuterade och utredde nya campus som en möjlig lösning för att hålla samman kopplingarna till EU, men detta ser nu inte ut att genomföras i närtid.⁴³ En sådan etablering är ett stort åtagande som binder universitetets resurser för lång tid. Ett kanske ännu starkare argument är att konkurrenssituationen mellan universitet inom EU är helt annorlunda än på de platser där brittiska universitet redan har etablerat utlandscampus. Det finns så många bra universitet som erbjuder högre utbildning inom Europa att det inte är uppenbart varför studenter i ett EU-land hellre skulle vilja ha en examen från ett brittiskt universitet i sitt hemland.

Strategiska partnerskap⁴⁴

Snarare än att göra stora fasta investeringar i att bygga campus strävar samtliga universitet Tillväxtanalys har intervjuat efter att stärka sina samarbeten med universitet inom EU och

³⁹ <https://www.theguardian.com/education/2016/sep/06/uk-universities-new-campus-europe-research-students-brexit>

⁴⁰ <https://www.theguardian.com/education/2016/sep/06/uk-universities-new-campus-europe-research-students-brexit>

⁴¹ <http://www.bbc.com/news/education-37451392>

⁴² Intervju Joanna Burton, Russell Group 2016-12-07

⁴³ Intervju Nora de Leeuw, Cardiff University 2016-11-23

⁴⁴ Med strategiska partnerskap menas universitetets samarbete med strategiskt utvalda partners, och inte den programdel som ingår i Erasmus+.

bygga upp strategiska partnerskap med utvalda lärosäten. Med strategiska partnerskap avses att utöver de enskilda forskningssamarbeten som finns mellan enskilda forskare eller forskargrupper även öronmärka resurser för att förstärka existerande länkar och genomföra gemensamma aktiviteter. Exempel på sådana aktiviteter kan vara gemensamma sommarkurser för forskarstudenter, gemensamma examina där delar av utbildningen genomförs på respektive lärosäte, insatser för att främja och underlätta rörlighet mellan lärosätena för akademisk personal etc.⁴⁵

Olika brittiska lärosäten betonar olika faktorer när man beskriver processen för att bygga upp sådana strategiska partnerskap. Vissa beskriver processen som väldigt ”bottom-up” där man utgår från de existerande forskningssamarbeten som finns mellan det egna universitetet och ett annat lärosäte, medan andra beskriver sin process som mer ”top-down” där man identifierar önskade partneruniversitet med vilka man sedan arbetar för att stärka och bygga ut existerande samarbetslänkar.

Skillnaden mellan de olika ansatserna är möjligen mer semantisk än praktisk. De brittiska lärosäten som har intervjuats har samtliga ett mycket stort antal forskningssamarbeten med hundratals andra universitet på enskild forskar- och forskargruppsnivå. Endast med ett fåtal av dessa kan man bygga upp mer omfattande partnerskap, vilket indikerar att även inom de lärosäten som starkt betonar sin ”bottom-up”-ansats sker en strategisk selektion utifrån någon form av urvalskriterier. På motsvarande sätt sker närmande till strategiska samarbetspartner från ”top-down”-universitetens sida endast till utländska lärosäten med vilka man redan har redan befintliga forskningssamarbeten. Inget av de brittiska universiteten i intervjuerna talar om att bygga helt nya relationer till universitet som man inte tidigare samarbetar med.

Bland de intervjuade brittiska universiteten som talar om hur urvalskriterierna ser ut för att identifiera strategiska samarbetspartners nämns framför allt följande:

- **Existerande forskningssamarbeten** är helt nödvändiga. Inget av universiteten kan tänka sig att ens försöka bygga upp ett strategiskt partnerskap från noll. De samarbetsmekanismer man kan tillföra inom ett strategiskt partnerskap kan stärka existerande samarbeten och utöka deras omfattning i volym och till nya områden, men ytterst handlar det om att forskare vid de respektive universiteten ska hitta samarbeten som båda parter stärks av.
- **Multimodulära samarbeten**, det vill säga där forskningssamarbetena spänner över olika fakulteter och ämnesområden, och där man kan samarbeta kring såväl forskning som grundutbildning och personalrörlighet.
- **Liknande universitet**. Flera av de intervjuade universiteten säger sig vara ute efter stärkta samarbeten med universitet som liknar dem själva i fråga om struktur och bredd på forskning och undervisning, gemensamma styrkeområden samt det mer svårdefinierade *ethos* som kanske mer handlar om vilken bild universiteten har och vill presentera av sig själva.
- **Samarbeten som stärker det egna universitetet**. Detta är naturligtvis utgångspunkten för alla universitets samarbeten, men vissa talar om ett mer systematiskt arbete med att utvärdera existerande forskningssamarbeten och sampublicationer för att se vilka som ger störst ”citation dividend”, det vill säga med vilka samarbetspartner som man får störst utväxling i form av citeringar. En annan (och mer svårdefinerad) effekt man

⁴⁵ Intervju Sean Curtis, Exeter University, 2016-12-06

är ute efter är en ”reputational dividend”, det vill säga där det egna universitetets rykte stärks av vissa samarbeten.

2.4 Praktiska åtaganden

Direkt efter folkomröstningen gick såväl universitetsorganisationer som enskilda universitet ut med information om det hitintills oförändrade läget till personal och studenter vid universiteten. Så småningom kom också ett flertal utfästelser från regeringen för att lugna oroliga forskare och utländska studenter.

Information och juridisk hjälp

Särskilda arbetsgrupper för Brexit har tillsatts på flera håll. Såväl universitet som universitetsorganisationer har varit mycket aktiva i för att sprida information om vad det är som gäller för att minska osäkerheten för studenter och forskare. Universities UK har exempelvis samarbetat med den statliga främjarorganisationen British Council och åkt runt till 16 olika europeiska städer för att försäkra studenter om att inga regler hitintills har ändrats, och fört fram beslut om att studieavgifterna kommer vara kvar på samma nivåer för studenter som börjar under innevarande läsår.⁴⁶ I exempelvis Exeter har de inte varit särskilt aktiva eftersom det inte funnits så mycket information att agera utifrån.⁴⁷ Andra, som Nottingham University, har varit desto mer aktiva och har bland annat ordnat en immigrations-workshop för utländsk akademisk personal. De hyrde in jurister som hjälpte till att svara på frågor om immigration och bistod i ansökningsprocesser.⁴⁸

Informationsarbete sker inte bara inåt mot det egna universitetet, utåt mot möjliga studenter utan också mot politiken. Såväl enskilda universitet som UUK arbetar aktivt med påverkansarbete mot regeringen och internationella intressenter för att visa vilka möjligheter Brexit kan föra med sig. Regeringen har många olika områden att se över och det är därför viktigt för universiteten att lyfta fram vikten av sin egen sektor.⁴⁹ Russell Group arbetar också aktivt med påverkansarbete, de pratar med parlamentsledamöter, bistår med analyser och data för att visa hur viktigt samarbete är för forskning och utbildning. Russell Group har också pratat i Bryssel på kommissionen, European Research Council och med enskilda parlamentsledamöter i Europaparlamentet.⁵⁰

Stärka samarbeten med enskilda universitet

Brittiska universitet är angelägna om att stärka band till europeiska universitet. University of Nottingham har exempelvis ökat sin interaktion med resten av EU efter omröstningen och de tittar mer på bilaterala länkar med andra universitet än tidigare. Samtidigt är det svårt att säga hur mycket omröstningen har påverkat eftersom just Nottingham alltid har varit aktivt internationellt.⁵¹ Cardiff arbetar med att forskning ska vara en inbäddad del i det internationella samarbetet, och där är EU en viktig partner. Däremot har de inte ökat sitt samarbete med europeiska universitet sedan omröstningen.⁵² Exeter University hade tagit fram en Europa-strategi som en del av sin internationella strategi redan innan omröstningen, men anser att folkomröstningen har fokuserat tankarna något på universitetet vad

⁴⁶ Intervju Nicola Dandridge och Vivianne Stern, Universities UK 2016-11-21

⁴⁷ Intervju Shaun Curtis, Exeter University 2016-12-06

⁴⁸ Intervju Peter Stockwell och Richard Mastermann, University of Nottingham 2016-11-24

⁴⁹ Intervju Dan Hurley, Universities UK, 2016-11-21

⁵⁰ Intervju Joanna Burton, Russell Group 2016-12-07

⁵¹ Intervju Peter Stockwell och Richard Mastermann, University of Nottingham 2016-11-24

⁵² Intervju Nora de Leeuw, Cardiff University 2016-11-23

gäller samarbeten med universitet inom EU.⁵³ Det här är en återkommande kommentar från universiteten och dess medlemsorganisationer. Brexit har kanske inte inneburit några omvälvande förändringar så här långt, men det har fungerat som en pådrivare för samarbeten och har gjort de olika aktörerna mer medvetna om att samarbeten med universitet inom EU kan behöva prioriteras på samma sätt som samarbeten med universitet från resten av världen.

Men det är inte bara brittiska universitet som blickar ut mot EU, enligt UUK har det kommit del delegationer från andra EU länder, bland annat en dansk universitetsdelegation som kommit gör att få en känsla för hur utvecklingen i landet ser ut efter Brexit. UUK har även börjat göra fler delegationsresor till EU-länder såsom Tyskland, Polen och Tjeckien.⁵⁴

---

⁵³ Intervju Shaun Curtis, Exeter University 2016-12-06

⁵⁴ Intervju Nicola Dandridge och Vivianne Stern, Universities UK, 2016-11-21

3 Sverige och Brexit

Storbritannien är en viktig samarbetspartner för Sverige inom såväl forskning som högre utbildning. Svenska forskare har näst flest samförfattade artiklar tillsammans med brittiska forskare, i genomsnitt 3500 per år, flest sampublikationer har de med USA.⁵⁵ När svenska forskare samarbetar med länder med ett högt citeringsgenomslag får även samarbetspublikationerna ett relativt högt genomslag och Storbritannien är ett av de länder där sampublikationer ger störst utväxling för svenska forskare, mätt i citeringar. Samtidigt finns det många andra positiva effekter av samarbete (t.ex. kunskapsöverföring) som på sikt höjer kvaliteten på forskningen.⁵⁶ Över 1 500 lärare och annan personal inom skola, yrkesutbildning, vuxenutbildning och högre utbildning har deltagit i kortare kompetensutveckling och utbyten där. Storbritannien är dessutom en populär studiedestination för svenska studenter och under läsåret 2015/2016 studerade 852 brittiska studenter i Sverige varav 327 var så kallade free movers.⁵⁷ Av de samarbetsprojekt, eller strategiska partnerskap, som Universitets- och högskolerådet årligen beviljar inom Erasmus+ är det drygt en tredjedel där brittiska universitet ingår som partner.⁵⁸

Bland Erasmus-studenterna är Storbritannien det allra mest populära landet att åka till, och bland free mover-studenterna ligger det på andra plats, efter USA. I dagsläget studerar det över 5 000 svenska studenter i Storbritannien, varav omkring 630 som utbytesstudenter inom Erasmus+, några hundra studenter deltar i andra utbytesprogram och resterande cirka 4 200 studerar på egen hand, som så kallade free movers. Det är än så länge för tidigt att säga något säkert om vilka konsekvenser Brexit kan ha för Sverige. En av de risker som finns är att dessa free movers kan behöva betala högre avgifter efter utträdet, vilket är en risk UHR uppmanar nya studenter att ta med i beräkningen.⁵⁹ Det är dessutom värt att notera att även inom Erasmus+ regleras studentmobiliteten av bilaterala avtal. Även om dessa skulle kunna gå över i icke-finansierade avtal så finns det en risk att dessa utbyten minskar i attraktivitet för brittiska studenter när de inte får finansiering från Erasmus-programmet.

En rad svenska lärosäten liksom SUHF är med i sammanslutningen European University Association (EUA) som under hösten aktivt tog ställning för ett fortsatt nära samarbete mellan brittiska och europeiska universitet även efter utträdet. Under EUA:s senaste sammanträde diskuterades ingenting konkret rörande de brittiska universiteten, men frågan kommer fortsatt vara intressant för samtliga parter och samarbeten kommer diskuteras även framöver, kanske redan på nästa sammanträde i januari.

Svenska universitet verkar inte ha börjat reagerat på Brexit riktigt än. Flera universitet har inte vidtagit några direkta åtgärder trots att de har ett omfattande samarbeten med Storbritannien både vad gällande forskning och studentmobilitet. På exempelvis Lunds Universitet har frågan dock diskuterats både i universitetets internationella råd och i univer-

⁵⁵ <https://publikationer.vr.se/produkt/forskningsbarometern-2016-en-overblick-av-det-svenska-forskningsystemet-i-internationell-jamforelse/>

⁵⁶ <https://publikationer.vr.se/produkt/svenskt-publiceringssamarbete-i-ett-globalt-perspektiv/>

⁵⁷ http://www.uka.se/download/18_2c386460158b46275cb5263/1482306648822/UF0209-2015L16M-SM-UF20SM1603.xls

⁵⁸ <https://www.uhr.se/om-uhr/nyheter/2016/brexit-kan-paverka-svenska-mojligheter-till-studier-i-storbritannien/>

⁵⁹ <https://www.uhr.se/om-uhr/nyheter/2016/brexit-kan-paverka-svenska-mojligheter-till-studier-i-storbritannien/>

sitetsledningen. Även på Karolinska Institutet har Brexit utretts och deras Grants Office har kommit fram till att samtliga samarbeten ska löpa på som vanligt tills vidare, men utvecklingen följs även fortsatt av universitetet.^{60 61}

Det finns en viss osäkerhet i vad som kommer hända på de svenska universitet. Tillväxtanalys har intervjuat, och man oroar sig kanske främst över hur det brittiska deltagandet i Horizon 2020 och Erasmus+ kommer se ut. Universitetet har dock inte märkt att forskare skulle vara mer tveksamma att samarbeta med Storbritannien i olika forskningsprojekt, även om det finns många frågor kring hur det kommer att påverkas av utträdet.

En av riskerna man ser med utträdet är att färre brittiska studenter kommer om de måste betala studieavgifter. Det skulle vara negativt eftersom brittiska studenter sänder en positiv signal om universitetets kvalitet till andra internationella studenter. Å andra sidan så skulle det kunna betyda att universitetet får något fler betalande studenter vilket skulle vara positivt.

Storbritannien är dock den största marknaden för inkommande betalande studenter i Europa och när de försvinner som direkta konkurrenter så ser svenska universitet att det skulle kunna ha positiva konsekvenser. En annan möjlighet som skulle kunna uppstå i och med utträdet är att det kan bli lättare att rekrytera personal och forskare från Storbritannien eftersom de vill vara kvar inom EU. Redan i somras kom ovanligt många ansökningar in för en tjänst som internationell koordinator vid Lunds universitet från briter som sökte sig utomlands. Men trots att utträdet kan ge möjligheter till stärkt samarbete med brittiska aktörer är det inte helt lätt för de svenska universiteterna att handla snabbt. Ett samarbete bygger oftast på att det finns befintliga relationer mellan universitetet, antingen mellan forskare eller genom att det finns exempelvis studentutbytesavtal och nya samarbeten måste förankras.

Ett flertal svenska universitet har blivit kontaktade av brittiska universitet som velat försäkra sig om ett fortsatt samarbete efter omröstningen. De brittiska universiteterna verkar mer intresserade efter folkomröstningen, och har i vissa fall uttryckt oro över vilka villkor de kommer få efter förhandlingarna. Under hösten har bland annat en delegation med sju forskare från ett engelskt universitet kommit till Lund under hösten för att diskutera forskningsområden där de vill samarbeta. De har tidigare samarbetat med Lund, men detta är ett exempel på att samarbetet har trappats upp från brittiskt håll.⁶² Likande exempel finns från Uppsala universitet där flera brittiska universitet besökt Uppsala för att dels formalisera samarbeten men också för att stärka forskarkontakter och underlätta för studentutbyte.⁶³ Det verkar också som att brittiska universitet är något mer intresserade av att delta i olika universitetsnätverk sedan utträdet, en bild som stärks i samtal med brittiska universitet.

⁶⁰ Intervju Anna-Lena Paulsson, Karolinska Institutet 2016-11-10

⁶¹ Intervju Richard Stenelo, International Director & Deputy Executive Director, Division of External Relations, Lunds Universitet 2016-11-18

⁶² Intervju Richard Stenelo, International Director & Deputy Executive Director, Division of External Relations, Lunds Universitet 2016-11-18

⁶³ Intervju Anna Ledin och Kay Svensson, Uppsala universitet 2016-12-12

4 Diskussion

Storbritannien är en viktig samarbetspartner för svensk forskning och högre utbildning. Enkelt uttryckt blir svensk forskning och högre utbildning bättre genom samarbete med Storbritannien. Såväl brittiska som svenska universitet vittnar om vikten av internationellt samarbete och att det vore förödande om detta samarbete hindrades på något sätt.

Det finns flera aspekter av det här samarbetet att ta hänsyn till och kanske viktigast är rörlighet av forskare och studenter, nätverk och finansiering av forskning och utbildning.

Det finns en risk för att *rörligheten av forskare* försämras efter Brexit. Det gäller dels för svenska forskare som vill åka till Storbritannien men som kan få svårare att få visum men också svårigheter för deras partners och eventuella barn att bo och arbeta där. På motsvarande sätt är det viktigt att Sverige värnar om brittiska forskares och medföljandes möjligheter att komma till Sverige eftersom de bidrar med stor kunskap och innovationskraft till såväl universitet som företag.

Vad gäller *rörlighet av studenter* ser riskerna något annorlunda ut. Den största risken för studentmobiliteten är precis som för forskare hårdare visumregler, men de kan också komma att påverkas om Storbritannien lämnar Erasmus+. Svenska studenter kan dessutom komma att påverkas negativt om brittiska universitet skulle höja sina studieavgifter till samma nivåer som för internationella icke-EU studenter.

Finansiering av forskning är en prioriterad fråga för många brittiska universitet och EU:s ramverksprogram och strukturfonder är viktiga finansieringskällor för dem. Samtidigt samarbetar svenska forskare mycket med sina brittiska motsvarigheter inom ramen för EU-finansierade projekt, så finansieringen är ytterligare en del av EU-gemenskapen som underlättar samarbete mellan våra två länder.

Såväl mobilitet som samfinansiering av forskning bidrar till att skapa *nätverk* av forskare. Dessa nätverk är viktiga inom allt från humaniora/samhällsvetenskap till naturvetenskap och bidrar till kunskapsöverföring samtidigt som det är ett sätt för forskare att hitta samarbetspartners. Brittiska universitet är väl medvetna om nätverkens fördelar och är oroliga för att tappa tillgången till dem. Om samarbeten inte kommer ske genom EU i samma utsträckning som de har gjort hitintills så krävs det att Sverige stärker de bilaterala relationer som finns med Storbritannien och brittiska universitet. Det är nu osäkerheten är som störst och det finns nu en, möjligen tidsbegränsad, möjlighet för Sverige och svenska lärosäten att stärka samarbetet med Storbritannien.

Det är viktigt för Sverige att värna samarbetet med Storbritannien. Svenska lärosäten skulle gynnas av att se över sina strategier för samarbete med Storbritannien och ta vara på den möjlighet som Brexit utgör genom att på ett strategiskt välkomna de nya samarbetena. Det är nu ett bra tillfälle att se över vilka brittiska universitet och inom vilka områden man skulle vilja stärka ett samarbete.

Från den svenska statens sida kan man ge stöd till universiteten i deras ansträngningar för att bygga kontakter genom att värna om mobilitet för både brittiska och svenska forskare och studenter, men också genom att synliggöra det möjlighetsfönster som finns. En annan angelägen uppgift är att verka för att göra samarbete inom forskning och högre utbildning med brittiska lärosäten så enkelt som möjligt även efter det att Storbritannien har lämnat EU.

5 Intervjuer

Cardiff University, Nora de Leeuw, Pro Vice Chancellor och Eevi Laukkanen, Business Manager, International and Europe, 2016-11-23

Exeter University, Shaun Curtis, Head of International Engagement, 2016-12-06

Karolinska Institutet, Anna-Lena Paulsson, Enhetschef, Avd. för styrelsestöd och internationella relationer, 2016-11-10

Lunds Universitet, Richard Stenelo, International Director & Deputy Executive Director, Division of External Relations, 2016-11-18

Russell Group, Joanna Burton, Policy Researcher, 2016-12-07

Universities UK, Dan Hurley, Programme Manager, 2016-11-21

Universities UK, Nicola Dandrige, Chief Executive och Vivianne Stern, Director, 2016-11-21

University of Nottingham, Peter Stockwell, Associate Pro-Vice-Chancellor for Global Engagement (Europe) och Richard Mastermann, Pro-Vice Chancellor, 2016-11-24

Uppsala universitet, Anna Ledin, Projektledare vid Ledningskansliet och Kay Svensson, Internationell Samordnare, 2016-12-12

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tillväxtanalys är en analysmyndighet under Näringsdepartementet. På uppdrag av regeringen utvärderar och analyserar vi svensk tillväxtpolitik.

Vi arbetar för att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag i alla delar av landet. Det gör vi genom att ge regeringen kvalificerade kunskapsunderlag och rekommendationer för att utveckla, ompröva och effektivisera statens arbete för hållbar tillväxt och näringslivsutveckling.

Sakkunniga medarbetare, unika databaser och utvecklade samarbeten på nationell och internationell nivå är viktiga tillgångar i vårt arbete. Myndighetens primära målgrupper är regeringen, riksdagen och andra myndigheter inom vårt kunskapsområde. I våra utvärderingar och analyser har vi en oberoende ställning.

Vi är cirka 35 anställda och finns i Östersund (huvudkontor) och Stockholm.

Våra publikationer

Vi publicerar rapporter i tre olika serier på vår hemsida:

Rapportserien – Tillväxtanalys huvudsakliga kanal för publikationer. I rapportserien ingår även myndighetens faktasammanställningar.

Statistikserien – Löpande statistikproduktion

PM – Metodresonemang, delrapporter och underlagsrapporter är exempel på publikationer i serien.